

7. Llafranc

Què són les Regates de Santa Rosa? Quan van sorgir? Com s'ensenyava vela? Aquestes són algunes de les preguntes que planteja aquest programa i que el nostre presentador tractarà de respondre amb l'ajuda dels professionals del Club Nàutic Llafranc. També escoltarem la Cantada d'havaneres de Llafranc i visitarem amb la companyia de l'arqueòloga M. José Caja la premsa de vi romana.

NOTA: les regates es fan cada any a finals d'agost i la Cantada d'havaneres el primer dissabte del mateix mes.

Immersiones que es realitzen: el Tabal, els Ullastres (I, II, i III) i Illes Formigues.

Centre de busseig que ens acompanya: Triton Diving Llafranc

Espècie del dia: Molls, rogers (*Mullus surmuletus*).

Peix al qui li agrada passejar per tots els jaços "tous" (ja siguin de sorra, de fang o mixts) fins i tot amb molt poca profunditat. El roger mai aconsegueix una gran grandària. La seva peça no arriba a superar el kilogram. de pes és alguna cosa excepcional. S'alimenta de petits invertebrats bentònics, principalment de cucs i petits crustacis. Habita al Mar Mediterrani, l'est del nord de l'Oceà Atlàntic des d'Escandinàvia

fins al Senegal, i al Mar negre.

LLOC DE GRAVACIÓ I ACTIVITAT

La gravació es durà a terme a diferents punts de la badia de Llafranc, així com al passeig, al port, al Club Nàutic, a l'església de Santa Rosa de Lima, a la premsa de vi romana, al centre de busseig Triton Diving i als punts on es realitzaran les immersions pertinents del programa.

El tabal

Format per dos grans lloses i localitzat davant del terreny ocupat pel Far de Sant Sebastià. La superfície de la llosa més alta és de 20 metres. Durant aquesta immersió trobarem gorgònies i una gran diversitat de fauna, meros, llagostes, barracudes i amb una mica de sort, raps.

Ullastres (I, II, i III)

Ullastre I és la primera de tres muntanyes submarines que es troben davant de Llafranc. Baixarem la muntanya fins la seva base, situada als 30 metres i bussejant per la zona trobarem quantitats considerables de gorgònies grogues i vermelles recobrint les parets de l'Ullastre I, així com petites parts de corall vermell.

Ullastre II és la segona de tres muntanyes submarines davant de Llafranc. Aquesta destaca per la seva fauna i les seves parets plenes de gorgònies. En descendir trobem una fissura que baixa fins el més baix on veiem llagostes i si les temperatures acompanyen, és comú veure raps.

L'Ullastre III, és la tercera i la més espectacular d'aquestes tres muntanyes. Comença als 9 metres de fondària i s'enfonsa fins als 50 metres. Destaca la cara nord amb una catifa de gorgònies que continua fins als 55 metres amb un pendent pronunciat. Mentre que a la vessant sud, trobem diverses llagostes de mida respectable, congres i a les fissures hi veiem corall vermell.

Illes Formigues

El petit arxipèlag de les Illes Formigues es troba a uns 800 metres al sud-est del Cap de Planes. Són uns illots granítics, desproveïts de vegetació, que exhibeixen colors vermellorsos en el vessant de garbí i tons grisos en la de llevant. A les esquerdes i cavitats rocalloses hi viuen llagostes, meros i tot tipus de nudibranquis.

8. Palamós

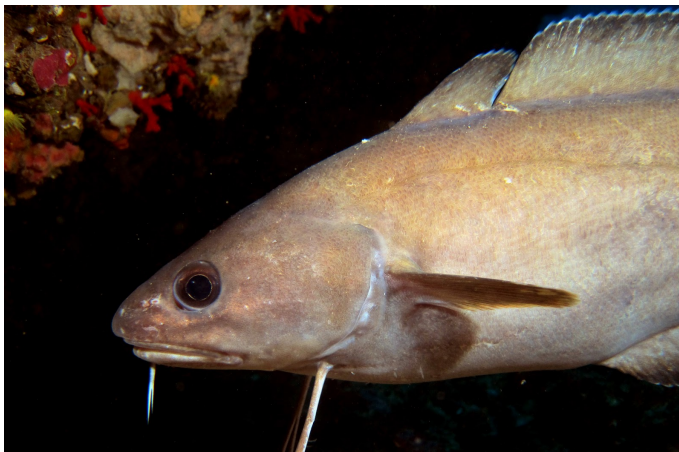

"Catalunya sota l'aigua" posa l'ull a al Boreas de Palamos, un remolcador de l'armada Alemanya que va participar a la II Guerra Mundial. Visitarem el Museu de la pesca, coneixerem el pescaturisme i també anirem a veure una subhasta de peix. El nostre presentador acompanyat d'un guia ensenyarà el Castell de Sant Esteve de la Fosca i finalment, Kurt Engelhorn ens ensenyarà un claustre molt polèmic per la seva autenticitat, situat dins d'un jardí privat.

Immersiones que es realitzen: la Llosa, el derelict Boreas i la Roca Roja.

Centre de busseig que ens acompanya: H2O Diving

Espècie del dia: Bròtola (*Phycis blennoides*)

És un peix de l'ordre dels gadiformes, de cos allargat que pot arribar als 110 cm de llargària. Té els ulls grossos i un cap relativament aplanat, se'l distingeix pel seu barbelló característic sota la mandíbula i les seves aletes ventrals en forma de filaments. Pot assolir els 20 anys d'edat. És una espècie d'hàbits nocturns, s'oculta entre les roques durant el dia i s'alimenta de peixos petits i invertebrats. Habita en fons de sorra o fang a unes profunditats d'entre 15 i 600

metres. El trobem tant a l'Atlàntic (des de Noruega fins a Mauritània) com al Mediterrani.

LLOC DE GRAVACIÓ I ACTIVITAT

La gravació es durà a terme bàsicament a Palamós, al Museu de la pesca, al port (subhasta del peix), al Castell de Sant Esteve de la Fosca, al jardí privat on es troba el claustre, al centre de busseig H2O Diving i als punts on es realitzaran les immersions pertinents del programa.

La Llosa

A deu minuts de navegació ens trobem en aquest enclavament on trobarem petits canons entre les roques, parets plenes de vida, grans sorrals i si estem atents, molt probablement veurem passar alguna barracuda buscant menjar. Dins la mateixa immersió, si naveguem cap al sud est, trobarem les restes del vaixell El Cairo, que descansen a una profunditat propera als 34 metres.

Boreas Palamos

Sortim amb la barca del centre per arribar a aquest remolcador alemany de nom original Pellworn, construït el 1938, que va participar a la II Guerra Mundial. Al 1980 va ser adquirit per una societat panamenya i va passar a dir-se "Boreas". Després d'una època fosca, la Policia de Duanes Espanyola el captura per contraban davant la costa de Begur i anys més tard, abandonat al port de Palamós, és adquirit per dos centres de busseig, que amb els permisos pertinents, el 1989 l'enfonsen a la zona de "la Llosa de Palamós" on descansa a 32 metres de profunditat creant un escull artificial. Baixarem pel cap i davant nostre ja tindrem el vaixell. A la part de popa podrem observar la magnífica hèlix i si ascendim a coberta, podrem accedir a la bodega de càrrega. Navegant cap a proa, des d'ambdues bandes, podrem accedir a la sala de màquines i també a la cuina i al pont on serà fàcil trobar-nos amb congres, morenes i alguna llagosta. En proa, trobarem el molinet de l'àncora i podrem pujar a les xemeneies on serà també molt fàcil localitzar congres. Finalment, si naveguem al voltant del vaixell, podrem localitzar gran quantitat de llagostes i gambes.

Roca Roja

La trobarem davant de Platja d'Aro. Hi accedirem baixant pel cap i navegant direcció nord guanyarem profunditat fins arribar a unes parets plenes de gorgònies i uns sorrals amb gran quantitat de pops. El recorregut el farem sempre amb la paret a la nostra dreta i anirem ascendint fins al llom de la roca que s'allarga com una gran llengua.

9. Platja d'Aro - Sant Feliu de Guíxols

En aquest capítol anirem fins a Sant Feliu de Guíxols per visitar la panoràmica que hi ha des de l'ermita de Sant Elm. El paisatge resultant en aquest segment comprès entre les platges de Blanes i d'Aiguablava a Begur correspon a una costa abrupta, rocosa, amb moltes cales petites i encaixades de sorra gruixuda. Un geòleg ens acompanyarà a fer un tros de camí de Ronda, on també farem un tros de la Via Ferrada (l'única d'Europa arran de mar) i visitarem el museu municipal per reviure el passat surer de la població.

Immersions que es realitzen: Port Salví i les Coves.

Centre de busseig que ens acompanya: Divers Platja d'Aro

Espècie del dia: Morena (*Muraenidae*)

Les morenes són unes 200 espècies de peixos anguil·liformes de la família dels murènids, que comprèn 15 gèneres. Habiten en aigües tropicals i subtropicals de tot el món, sobretot es troben on abunden els esculls coral·lins permetent-los, gràcies a la seva fisonomia serpiforme, aguar a la seva presa des de les esquerdes. Manquen normalment d'aletes pectorals i pèlviques; la dorsal neix en la part posterior del cap i s'estén per tot

el dors unint-se amb la cabal. Tenen el cap llarg i dotat de fortes mandíbules adaptades a la presa. Els ulls són petits, igual que les brànquies. Manquen d'escates i la mucosa que cobreix el cos és

tòxica en moltes espècies. La coloració és irregular per afavorir la cripsis. Són voraçs predadors, alimentant-se d'altres peixos, cefalòpodes i crustacis. Altres brunes i meros es troben entre els seus escassos predadors.

LLOC DE GRAVACIÓ I ACTIVITAT

La gravació es durà a terme tant a Sant Feliu de Guíxols com a Platja d'Aro (al tros del camí de ronda que es faci), a l'ermita de Sant Elm, al museu municipal, la Via Ferrada, al centre de busseig Divers i als punts on es realitzaran les immersions pertinents del programa.

Port Salvi

La cala de Port Salvi, coneguda també per Edén Rock a causa de l'hotel que es troba a la seva dreta amb la rampa d'accés. La immersió comença després de baixar per la rampa.

En aquesta immersió es descendeix al llarg del cap fins als 18 metres de profunditat, un passadís de sorra de tot just 2 metres d'ample ens condueix fins a la roca anomenada el cap del camell. Aquesta roca està composta de filtradors de tots els colors, on el groc és el color predominant. En arribar al final del passadís trobem una caiguda a 32 metres de profunditat, les parets verticals no tenen desperdici. Continuem deixant l'escull a mà dreta, el següent que trobarem serà la xarxa que incrustada a la roca dona nom a aquesta immersió. A la part menys profunda, a uns 12 metres, trobem bancs de peixos, sards imperials, vogues, barracudes, déntols, àguiles marines, peixos lluna i de tant en tant, la tonyina vermella.

Les Coves

En el moment en què la paret que limita la cala descriu el vèrtex, es pot baixar fins a les roques del fons. A aquest lloc trobarem tres corredors de sorra separats per llengües rocoses. A sobre d'aquests promontoris de roca hi ha unes extenses praderies d'alga. Entre els forats de la pedra trobarem gobis i alguna escòrpora. Al tercer dels corredors de sorra, a uns 26 metres de profunditat, s'aprecia l'entrada del primer túnel i, ja a l'interior, es descobreix la llum tènue que indica la sortida. Un cop fora es pot remuntar una mica d'alçada fins a aconseguir la superfície rocosa que forma el sostre del passadís que s'ha visitat. Un recorregut breu cap a l'est, ens condueix fins a una escultura d'un dofí que assenyala l'entrada del segon túnel. Al sostre del passadís es poden identificar crancs. Als corredors de sorra, es pot coincidir amb algun peix de Sant Pere, alguna lluernia o rap i veurem mòlles, pops, nudibranquis, congres i meros.

NOTA: Llanterna i focus per poder veure-hi bé dins dels túnels.

10. Tossa de Mar

En aquest episodi, el tossenc i historiador David Moré Aguirre acompanyarà al nostre presentador/a a visitar el far de Tossa de Mar, on ens parlarà sobre el món d'aquests homes i dones que vivien aïllats i enfrontats al mar. A continuació farem una visita al Restaurant Marítim, on un dels seus cuiners ens ensenyarà a preparar el plat més típic de Tossa, la Cimitomba. Un menú diari tradicional i mariner que les dones preparaven als seus marits pescadors amb el peix pescat de la jornada. Finalment, acompanyats de l'Elena Punsola, acabarem de conèixer els tresors que amaga la vila tot fent un *tour* pels llocs més emblemàtics.

Immersions que es realitzen: la Mar Menuda, la Roca de Santa Anna, Na Bosca i els Bolets.

Centre de busseig que ens acompanya: Tossa Sub

Espècie del dia: Cavallet de mar (*hippocampus*)

De la família dels singnàtids. Petit i de color marró fosc. Pot viure entre 3 i 5 anys. El Cavallet de mar neda molt lentament, la seva manera de moure's verticalment amb l'aleta dorsal i la seva forma peculiar, fa que sigui una de les espècies més buscades pels capbussadors. S'alimenta de petits crustacis, de petits peixos i de larves aquàtiques. Amb la seva cua allargada és subjecta a les algues per poder capturar l'aliment i evitar ser arrossegat pels corrents marins. Acostuma a camuflar-se entre les algues i canvia de color per escapar dels depredadors. Mou els ulls independentment per vigilar l'entorn. Viu en

zones entre els 5 i 30 metres de profunditat amb abundància d'algues marines. Durant la reproducció, la femella posa a els ous (uns 200) dins de la bossa que té el mascle; aquest tanca la bossa i protegeix i alimenta els cries fins que són capaces de viure per elles mateixes (unes 4 setmanes).

LLOC DE GRAVACIÓ I ACTIVITAT

La gravació es durà a terme a Tossa de Mar, al far, al Restaurant Marítim i als llocs més emblemàtics (a concretar amb el *tour*), al castell, a l'escola de busseig Tossa Sub i a la zona on es realitzaran les immersions pertinents del programa.

Na Bosca

Es tracta d'una gran roca submergida que va dels 12 metres de profunditat fins als 22, partida per la part nord-est per un petit canó que la separa en dos. Les parets de la roca, cobertes d'algues coralines, gairebé són verticals i estan plenes d'esquerdes i forats. En tots aquests forats, juntament amb el fet d'estar envoltada per àmplies zones de sorra i praderies de *Posidonia* oceànica, li confereixen a aquesta roca la propietat de ser un bon refugi aïllat pels animals que l'habiten i dels voltants que s'hi acosten a la recerca de protecció. Un petit canó amb sorra molt fina en el fons ens presenta una gran concentració de vida, com un gran banc de vidriades, sards comuns i algun déntol de grans dimensions. Un cop a l'interior del canó, on amb prou feines poden estar 6 bussejadors, podem trobar congres, morenes, escòrpores, petits llamàntols i gambes.

La Mar Menuda

És la immersió més famosa de la zona. Molt completa en quant a varietat d'espècies i coneguda també pels pessebres que podem trobar durant la immersió. Enfocada al sud no es veu afectada per la tramuntana encara que el vent bufi molt fort. El mateix punt d'immersió ens ofereix la possibilitat de dur a terme diferents recorreguts, nosaltres, en farem un d'especial per anar a veure cavallets de mar. El nostre guia d'aquesta immersió en concret serà el *Master Instructor* Chiqui Bustos, que coneix a la perfecció on s'amaguen aquests petits animalons. Un cop vists els cavallets, anirem a la zona de les barres, on podrem veure gran quantitat de morenes, núvols de castanyoles i llamàntols.

La Roca de Santa Anna

El punt està situat al sud de l'illa de Tossa, és una roca sola en forma piramidal. En aquesta immersió se solen veure nudibranquis, així com meros mitjans, grans congres i grans morenes. Però és molt especial sobretot pels peixos Lluna. En l'època de maig, doncs Santa Anna es converteix en l'estació de neteja d'aquesta espècie de peix tan peculiar.

NOTA: anar-hi en època de peix Lluna (maig).

Els Bolets

Hi arribarem després de 10 minuts de navegació. El seu nom ve precisament perquè a la part més profunda de la immersió, trobem una serie de roques en forma de bolets que estan plenes de llagostes. La zona també ens permetrà veure milanes o rajades mosaic.

11. Lloret - Blanes

En aquest episodi coneixerem el Castell d'en Plaja a Lloret, on també farem la ruta que proposa el MOLL, el Museu Obert de Lloret, que ens mostrarà elements tan interessants com l'Església de Sant Romà o el Museu del Mar. Seguidament deixarem Lloret per anar cap a Blanes, on visitarem el Jardí Mar i Murtra i finalment, farem la desgustació d'un dels plats més famosos de la gastronomia local, la “gamba de Blanes”, en coneixerem el seu secret.

Immersions que es realitzen: els Cananons de Tamariu i la Roca Mulladera

Centre de busseig que ens acompanya: Lloret Diving

Espècie del dia: Gobi (*gobio gobio*)

Els peixos coneguts com gobi de l'espècie dels *Paragobiodon xanthosomas*, o més coneguts com gobi maragda coral·lins. Normalment no solen superar els 15 centímetres de llargada i els 30 grams de pes. Les femelles ponen uns 2000 ous entre la vegetació aquàtica i les pedres. Hi ha un curiós mecanisme de selecció sexual a causa d'un rar ordre social. Existeix la femella dominant i altres peixos femelles prefereixen privar-se de l'alimentació per no créixer o fer-ho a un ritme més lent i garantir la

seva supervivència. Habita en els esculls de coralls, normalment en mars tropicals, a la zona fòtica.

LLOC DE GRAVACIÓ I ACTIVITAT

La gravació es durà a terme al Castell d'en Plaja, al Jardí botànic Mar i Murtra, Restaurant Cal Kiku a Blanes (a confirmar), recorregut del MOLL (Museu del Mar, Es Tint, centre històric, ...), al centre Lloret Diving i a la zona on es realitzaran les immersions pertinents del programa.

La Roca Muladera

També l'anomenen Roca del Moro, comença just a la cota 0 de la roca de llevant, a tres metres de la roca de garbí. El cap de l'àncora cau al bell mig de les dues roques, al canó. El fondeig està a vuit metres guiat per les parets de les dues roques. Un cop al fons, el canó ens guia direcció sud amb la Muladera gran a la nostra esquerra. La màxima profunditat és de vint metres i, és aquí on un conglomerat de roques acull la majoria de vida, congres, servies, meros... Al final de les roques, fem el retorn al vaixell. Per finalitzar la immersió fem la parada de seguretat al costat de les parets del canó, on s'hi observa un gran nombre de nudibranquis i pops.

Els Bullents

El nom fa referència a l'efecte que produeix l'onatge quan les ones trenquen contra les roques, sembla que l'aigua bulli. La immersió s'inicia descendint pel cap de l'àncora, iniciarem l'itinerari prenent rumb perpendicular a la costa fins arribar a un paisatge de grans blocs solts que formen una forma circular, més endavant, descendint, hi ha un passadís que condueix a un prat de posidònia, més endavant, trobarem una barra de posidònia oceànica que descendeix uniformement fins als vint metres, poblada per llagostes. Quan arribi el moment de tornar, prendrem rumb cap a terra perdent profunditat de mica en mica fins a trobar de nou la base dels Bullents.

12. Mataró

En aquest episodi el nostre presentador/a farà una visita a la història de la vila, des de l'arribada dels inicis del ferrocarril, passant per l'arquitectura de Cadafalch i l'escultura de Josep Maria Robira i Brull. També veurem què fan els socis federats del primer club de Catalunya d'activitats subaquàtiques. Finalment, parlarem amb Eduard Admetlla, un dels pioners de l'exploració submarina a Catalunya i a l'Estat espanyol amb qui parlarem sobre els avanços que ha fet el món del busseig.

Immersions que es realitzen: la Barreta de l'Arbre, el Negre, la Barreta d'en Serra i el Turó Negre.

Centre de busseig que ens acompanya: Blaumar

Espècie del dia: Escórpora (*Scorpaena scrofa*)

Peix teleosti, de l'ordre dels Acantopterigis, d'uns dos decímetres de llarg, color fosc pel llom i vermell en tota la resta. Té el cap gruixut, és espinosa i conté tubercles i barbets movibles, té moltes dents a les mandíbules i al paladar. Consta d'una sola aleta dorsal però gairebé dividida en dues parts, de les quals, l'anterior està estarrufada d'espines fortes i desiguals que produeixen picades molt doloroses. Té el ventre bastant gran, un anus molt

davanter i una cua rodona. És un peix no migratori i de clima temperat el qual viu en fons de roca i algues fins als 800 metres de fondària. Es localitza al Mediterrani (incloent-hi la Mar

Negra) i a l'Atlàntic oriental des de la Gran Bretanya fins al Marroc i el Senegal (incloent-hi les illes Açores i les Canàries).

LLOC DE GRAVACIÓ I ACTIVITAT

La gravació es durà a terme al club SPAS, als indrets específics del centre d'on farem el recorregut amb guia, a casa l'Eduard Admetlla a Barcelona, al Centre de busseig Blaumar i a la zona de la costa mataronina on es realitzaran les immersions pertinents del programa.

El Negre

De tots els elements que configuren el paisatge submarí del Maresme, les barres litorals, són tal vegada l'element més típic i que donen una singular personalitat al fons. Paral·lela a la costa com l'estructura típica dels fons de Mataró, ens trobem el Negre, una barreta de llarg recorregut que es pot realitzar en diferents trams. Habitualment ens trobem varietat de vida com morenes, congres, llangostes i algunes àguiles marines (milanes) depenent de l'època. És una barra molt ampla que permet jugar amb les profunditats i explorar diferents indrets de roca porosa i gorgonies de bona grandària.

La Barreta d'en Serra

És una barra que ens queda paral·lela al Negre i el Pujolà, més o menys a l'altura de Pins Mar. Té certa profunditat, uns 20 metres i forma part d'una organització rocosa molt més àmplia -ho apreciem clarament quan la situem sobre una carta nàutica-. La Barreta d'en Serra, forma part d'una estructura que comença a l'extrem de garbí i després segueix rumb 60°. A un costat té la successió dels trams coneguts com el Turó Negre i la Barreta de l'Arbre, i l'altre costat, la Barreta de la Fam que just finalitza l'extrem. Cada un d'aquests espais està separat del següent per un ample canal de sorra o posidònia amb profunditats gairebé idèntiques.

La Barreta de l'Arbre

Sobre els 22 metres de profunditat hi ha la quarta fila de barres on destaca la "Barreta de l'Arbre". De la mateixa manera que l'anterior, té un fons rocós on s'hi poden trobar pops, congres, llagostes i morenes. En aquesta immersió també trobem gran quantitat de nudibranquis.

El Turó Negre

També conegut per "Els Congres", per la freqüència amb què es troba aquests animals. És una barra rocosa submarina que s'estén paral·lela a la línia de la costa. Les profunditats aquí oscil·len entre els 18 metres de les zones més someres fins als 23 metres que s'assoleixen a la sorra no molt lluny de la paret submarina.

13. L'hospitalet de l'infant - Ametlla de Mar

En aquest episodi que tanca la temporada, el nostre presentador/a anirà a visitar el Centre de Recuperació de la Fundació CRAM, on ens ensenyaran les accions que duen a terme per la recuperació clínica de la fauna marina i els acompanyarem en la seva tasca. Visitarem les muscleres de la badia dels Alfacs, a Sant Carles de la Ràpita, on l'Albert Grasa i el Jonathan Garrigós ens ensenyaran la seva proposta de turisme, pesca i restauració. Coneixerem la història del Medjerda i del Cavour, finalment, ens acomiadarem visitant els camps d'arròs d'Amposta, acompanyats d'una particular que s'hi dedica.

NOTA: tenir en compte per a la realització d'aquest episodi que el CRAM és al Prat de Llobregat (Barcelona).

Immersions que es realitzen: Cavour, les Barres, Cala Vidre i Medjerda.

Centre de busseig que ens acompanya: Glups Diving

Espècie del dia: Rajada mosaic (*Raja undulata*)

De coloració fosca i grisenc, en ocasions tacat de blanc. Té línies fosques formant dibuixos simètrics envoltades de punts blancs. Té el ventre clar, el cap i el musell, curts. El dors està totalment recobert de denticles, també la cua però no el ventre. Aquesta rajada habita al fons fins als 200 metres de profunditat. És carnívora, s'alimenta de crustacis i petits peixos. Habita a l'Atlàntic i a les costes africanes fins al mar del Nord, també al Mediterrani.

LLOC DE GRAVACIÓ I ACTIVITAT

La gravació es durà a terme al Musclarium de Sant Carles de la Ràpita, al Centre de Recuperació del CRAM al Prat de Llobregat, als camps d'arròs d'Amposta, a l'escola de busseig Glups Diving i a la zona de la Costa Daurada on es realitzaran les immersions pertinents del programa.

Cavour

També coneguda com "el Correo", a l'Ametlla de Mar. És un derelictes carregat d'història, les seves vicissituds es remunten fins a 1909 quan per causa d'un accident amb el transatlàntic de luxe "Republic", de la White Star Line (la companyia que anys després va construir el Titànic), va quedar malmès. Un cop reparat i anys més tard, el transatlàntic italià va acabar transportant immigrants a Sud Amèrica fins que va naufragar a l'Ametlla de Mar al 1917, per la col·lisió contra un vaixell escolta (ambdós navegaven amb les llums apagades per por a ser descoberts pels submarins alemanys). El derelictes es troba situat en un fons d'arena i fang a 52 metres de profunditat. Té el casc partit en dos trossos.

Les barres

Són un conjunt d'immersions que se situen en una esplanada gran davant del port de l'Hospitalet de l'Infant, a unes 2 milles al sud del port. Cada una té el seu nom i des d'una mateixa zona, en pots fer varies. Es caracteritzen per concentrar una gran quantitat de vida a un fons on trobem un grup de roques escampades sobre la sorra. Són immersions planes. Trobem espècies típiques de la Mediterrània, força vida macro. En aquestes immersions les pedres queden molt integrades amb la posidònia i és fàcil veure a les morenes i als congres fora dels forats caçant.

Cala Vidre

Resseguiem l'espigó de llevant fins trobar la paret on hi ha diverses escletxes accessibles i algunes cavitats. En arribar a la punta buscarem una mica de fondària fins a trobar una gran extensió de sorra. Seguirem l'espigó (pel costat de ponent) fins la cala de Sant Jordi. Es tracta d'un fons dominat per sorra amb alguns herbassars de posidònia. La paret de l'espigó amaga algunes coves que depenen dels temporals i dels moviments de sorra, seran accessibles o no.

Medjerda*

La història d'aquest derelictes és d'allò més tràgica. El vapor francès Medjerda, va ser enfonsat pel submarí U-34 (comandat per Johannes Klasing) davant el cap de Tortosa amb un sol torpede l'11 de maig de 1917. El vapor anava amb destinació Marsella, transportava 59 tripulants, 468 soldats francesos i 49 passatgers civils, inclosos 24 dones i 10 nens (dels quals només se'n va salvar un). El capità era un català, Josep Got i sis fagoners eren espanyols. En total, van morir 352 de les 575 persones del vaixell.

El Medjerda, que jeu a 105 metres de profunditat, va ser redescobert al 2004 pels autors del llibre "Una immersió de dificultat tècnica extrema" en el curs del seu projecte de recerca. Castellví i Guarro, els autors, critiquen que malgrat les restes estan considerades patrimoni submergit i gaudeixen de legislació específica, s'ha generalitzat l'acció dels bussejadors il·legals a la recerca de trofeus.

*Aquesta immersió se situa a més de 100 metres de profunditat, TV3²³ i TVE²⁴ disposen d'imatges d'arxiu, en cas que no es pugui realitzar.

---

²³ El programa 'Temps d'aventura' va emetre el 12/10/2006 - Immersió al "Medjerda", un vapor francès enfonsat l'any 1917. Disponible a: <http://www.ccma.cat/tv3/alacarta/programa/titol-video/video/214607540/>

²⁴ El programa 'Al filo de lo imposible' va emetre el 24/02/2013 - La estirpe del Titanic. Disponible a: <http://www.rtve.es/alacarta/videos/al-filo-de-lo-imposible/filo-imposible-20110410-2100-43/1070093/>

3.4 Localització de les immersions per episodis al mapa

Aquest mapa et permet controlar episodi a episodi quines immersions es realitzen i on se situen exactament.

MAPA INTERACTIU DE LES IMMERSIONS DE 'CATALUNYA SOTA L'AIGUA':

<https://www.google.com/maps/d/edit?mid=zf2HL9l9KH2w.kAKfNMpgpC48>

3.5 Teaser

En aquest enllaç es troba el Teaser de la sèrie i dos vídeos més de tot un seguit de proves que vaig anar fent amb una Go Pro Hero 4 per tal d'experimentar les dificultats que em suposaria el rodatge real de la sèrie.

<https://vimeo.com/lauraflamarich>

3.6 Dossier de presentació

Catalunya sota l'aigua

Fitxa tècnica

Títol del projecte: Catalunya sota l'aigua

Mitjà: Àmbit autonòmic (Catalunya).

Format: Sèrie

Gènere: Documental

Número d'episodis: 13

Duració dels episodis: 30 minuts

Idioma: Català

Idea central:

Catalunya sota l'aigua és un producte audiovisual que vol mostrar els indrets més característics i interessants de la costa catalana. Està format per 13 episodis, que van del nord de la Costa Brava al sud de la Costa Daurada.

Sinopsi: És tracta d'una serie documental que episodi a episodi anirà descobrint els paratges més bells que s'amaguen sota la costa catalana. El presentador, juntament amb els personatges protagonistes dels diferents indrets visitats, descobrirà el fons submarí i la història concreta que amaga cada programa. També s'aniran introduint conceptes sobre fauna i flora i d'interès turístic.

Episodis:

1. Cap de creus
2. Cadaqués
3. Roses - l'Escala
4. L'Estartit I
5. L'Estartit II
6. Begur
7. Llafranc
8. Palamós
9. Platja d'Aro - Sant Feliu de Guixols
10. Tossa de Mar
11. Lloret - Blanes
12. Mataró
13. L'hospitalet de l'infant - Ametlla de Mar

Immersiones que és realitzaran a cada episodi:

- 2. Cap de creus:** Vapor Anglès, Furallons de Culip, Illa s'Encalladora, La Massa d'Or i Es Forcats.
- 3. Cadaqués:** Ses Ielles, Messina, Es Cucurucuc de Sa Sabolla, La Cova del Pelegri i El Racò del Boc.
- 4. Roses - l'Escala:** El Gat, Marmoler, Les Coves de la Viuda, Punta de la Creu i Reggio Messina.
- 6. L'Estartit (Illes Medes I):** El Negre del Falaguer, El Medallot, La Pedra de Déu i La Pota de Llop
- 7. L'Estartit (Illes Medes II):** La Vaca, La Cova del Dofí, Les Ferranelles, Els Tascons i El Carall Bernat.
- 7. Begur:** Furió fito, La Illa Negra, Cap de Begur, El Furió d'Aigua Xelida i Canons de Tamariu.
- 8. Llafranc:** El tabal, Ullastres (I, II, i II) i Illes Formigues.
- 9. Palamós :** La Llosa, Boreas i Roca Roja.
- 10. Platja d'Aro - Sant Feliu de Guixols:** Port Salví i Les Coves.
- 11. Tossa de Mar:** Na Bosca, La Mar Menuda, La Roca de Santa Anna i Els Bolets.
- 12. Lloret - Blanes:** La Roca Muladera i Els Bullents.
- 13. Mataró:** El Negre, La Barreta d'en Serra, La Barreta de l'Arbre i El Turó Negre.
- 14. L'hospitalet de l'infant - Ametlla de Mar:** Cavour, Les Barres, Cala Vidre i Medjerda.

4. Bibliografia

Llibres

Alegre, Montserrat; Lleonart, Jordi; Veny, Joan (1992): *Espècies pesqueres d'interès comercial: Nomenclatura oficial catalana*. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, Barcelona.

Breu Pañella, Ramon (2010): *El documental como estrategia educativa*. Editorial Graó, Barcelona.

Barroso, Jaime (2009): *Realización de documentales y reportajes*. Editorial Síntesis, Madrid.

Cebrián Herreros, Mariano (2003): *Información televisiva. Mediación, contenidos, expresión y programación*. Editorial Síntesis, Madrid.

Gómez Segarra, Manuel (2008): *Quiero hacer un documental*. Ediciones Rialp, Madrid.

Nichols, Bill (2001): *Introduction to documentary*. Indiana University Press, Bloomington.

Rabiger, Michael (2001): *Dirección de documentales* (2ª Edición). Instituto oficial de radio y televisión. RTVE, Madrid.

Webgrafia

Articles

Alvarez, D. (18 de maig de 2011). *Presentación de la serie documental "Bajo Nuestros Mares". Naturaleza Cantábrica*. Recuperat el 6 de març de 2015, de: <http://www.naturalezacantabrica.es/2011/05/presentacion-de-la-serie-documental.html>

Teruel, A. (13 d'octubre de 2010). *SERIE DOCUMENTAL 'MAR DE ESPAÑA' La vida que hay bajo el agua y los riesgos que sufre. Información.es (El periódico de la provincia de Alicante)*. Recuperat el 3 de març de 2015, de: <http://www.diarioinformacion.com/entorno/2010/10/13/serie-documental-mar-espana-vida-hay-a-gua-riesgos-sufre/1053590.html>

Grifeu, A. (8 de febrer de 2014). *Documentando el documental: Bill Nichols y los modelos de representación*. Recuperat el 20 de maig de 2015, de: <http://www.inter-doc.org/documentando-el-documental-bill-nichols-y-los-modos-de-representacion/>

Documents on line

Consell de l'Audiovisual de Catalunya (2012-13). *Informe 2012-13. L'audiovisual a Catalunya*. Recuperat el 3 de maig de 2015, de: http://www.cac.cat/pfw_files/cma/recerca/altres/informe_audio_2012_2013.pdf

Nichols, Bill. (s.f). *Modes of Documentary*. Recuperat el 12 de maig de 2015, de: <http://www.godnose.co.uk/downloads/alevel/documentary/Doc%20Modes%20nichols.pdf>

Pàgines web oficials

- *Bubbles* (Bausan Films). (2010). Disponible a: <http://www.bausanfilms.com/CA/48/movie/bubbles-13x26-min>
- *Caçadors de Bolets* (Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals). (s.f). Disponible a: <http://www.tv3.cat/bolets/>
- *Catalunya des del mar* (Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals). (s.f). Disponible a: <http://www.ccma.cat/tv3/Catalunya%20des%20del%20mar/programa/fitxa-programa/120086551/>
- *El Foraster* (Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals). (s.f). Disponible a: <http://www.ccma.cat/tv3/el-foraster/programa/>
- *La Mar de Asturias* (RTPA). (s.f). Disponible a: http://www.rtpa.es/tpa-programa:La%20Mar%20de%20Asturias_1283777047.html
- *Mar de España* (Levante). (s.f). Disponible a: <http://www.levante-emv.com/especiales/turismo/bajo-el-mar/>
- *Thalassa* (Rumbo Sur). (2010). Disponible a: <http://thalassa.cat/web/home>

Altres pàgines web utilitzades

Caçadors de Bolets: La micropèdia de l'Enric (Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals). (s.f). Disponible a: <http://www.tv3.cat/bolets/micopedia-enric>

Caçadors de Bolets: Manual animat (Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals). (s.f). Disponible a: <http://www.tv3.cat/bolets/manualanimat>

Canals de televisió a Catalunya (Generalitat de Catalunya). (s.f). Disponible a: http://mitjansdecomunicacio.gencat.cat/ca/temes/televisio/canals_de_televisio_a_catalunya/

Episodis visualitzats

Documentazul [JorgeChachero]. (2011, agost 16). Bajo Nuestros Mares: Tapices multicolor sumergidos.mov [Video]. Disponible a: <https://www.youtube.com/watch?v=Wfclm9InzS8>

CCMA (2004). *Catalunya des del mar: Delta de l'Ebre. [Video].* Disponible a: <http://www.ccma.cat/tv3/alcarta/catalunya-des-del-mar/delta-de-lebre/video/167670288/>

CCMA (2003). *Catalunya des del mar: Catalunya des del mar. [Video].* Disponible a: <http://www.ccma.cat/tv3/alcarta/catalunya-des-del-mar/catalunya-des-del-mar/video/3515410/>

CCMA (2003). *Catalunya des del mar: Begur - Platja d'Aro. [Video].* Disponible a: <http://www.ccma.cat/tv3/alcarta/catalunya-des-del-mar/capitol-4-begur-platja-daro/video/1429389/>

RTPA (2011). *La Mar de Asturias. 02/07/2011 [Video].* Disponible a: http://www.rtpa.es/video:La%20Mar%20de%20Asturias_551309720395.html

RTPA (2011). *La Mar de Asturias. 17/07/2011 [Video].* Disponible a: http://www.rtpa.es/video:La%20Mar%20de%20Asturias_551310985012.html

RTPA (2011). *La Mar de Asturias. 03/08/2011 [Video].* Disponible a: http://www.rtpa.es/video:La%20Mar%20de%20Asturias_551312417483.html

RTPA (2011). *La Mar de Asturias. 13/08/2011 [Video].* Disponible a: http://www.rtpa.es/video:La%20Mar%20de%20Asturias_551313281966.html

RTPA (2011). *La Mar de Asturias. 28/08/2011 [Video].* Disponible a: http://www.rtpa.es/video:La%20Mar%20de%20Asturias_551313883474.html

RTVE (2002). *La España Sumergida: Hondarribia. [Video].* Disponible a: <http://www.rtve.es/alcarta/videos/la-espana-sumergida/espana-sumergida-hondarribia/265457/>

RTVE (2002). *La España Sumergida: Mar de Alboran. [Video].* Disponible a: <http://www.rtve.es/alcarta/videos/la-espana-sumergida/espana-sumergida-mar-alboran/248145/>

RTVE (2002). *La España Sumergida: Formentera [Video].* Disponible a: <http://www.rtve.es/alcarta/videos/la-espana-sumergida/espana-sumergida-formentera/232785/>

RTVE (2002). *La España Sumergida: Cabrera. [Video].* Disponible a: <http://www.rtve.es/alcarta/videos/la-espana-sumergida/espana-sumergida-cabrera/232767/>

RTVE (2002). *La España Sumergida: Las islas Columbretes [Video].* Disponible a: <http://www.rtve.es/alcarta/videos/la-espana-sumergida/espana-sumergida-islas-columbretes/212727/>

RTVE (2002). *La España Sumergida: Las islas Medas [Video].* Disponible a: <http://www.rtve.es/alcarta/videos/la-espana-sumergida/espana-sumergida-islas-medas/212633/>

- RTVE (2006). *Bubbles: Raja Empat*. [Video]. Disponible a: <http://www.rtve.es/alcarta/videos/bubbles/bubbles-raja-empat/1724845/>
- RTVE (2006). *Bubbles: Les Roques*. [Video]. Disponible a: <http://www.rtve.es/alcarta/videos/bubbles/bubbles-roques/1754470/>
- RTVE (2006). *Bubbles: Lanzarote*. [Video]. Disponible a: <http://www.rtve.es/alcarta/videos/bubbles/bubbles-lanzarote/1744110/>
- RTVE (2006). *Bubbles: Cocos*. [Video]. Disponible a: <http://www.rtve.es/alcarta/videos/bubbles/bubbles-cocos/1736050/>
- RTVE (2002). *Bubbles: Maldivas de nuevo*. [Video]. Disponible a: <http://www.rtve.es/alcarta/videos/bubbles/bubbles-maldivas-nuevo/1726556/>
- RTVE (2002). *Bubbles: Yap en la Micronesia*. [Video]. Disponible a: <http://www.rtve.es/alcarta/videos/bubbles/bubbles-yap-micronesia/1799076/>
- RTVE (2002). *Bubbles: Costa Brava*. [Video]. Disponible a: <http://www.rtve.es/alcarta/videos/bubbles/bubbles-costa-brava/1796711/>
- RTVE (2002). *Bubbles: Indonesia*. [Video]. Disponible a: <http://www.rtve.es/alcarta/videos/bubbles/bubbles-indonesia/1797930/>
- RTVE (2002). *Bubbles: Los secretos de Bubbles*. [Video]. Disponible a: <http://www.rtve.es/alcarta/videos/bubbles/bubbles-secretos-bubbles/1758347/>
- RTVE (2002). *Bubbles: Palau*. [Video]. Disponible a: <http://www.rtve.es/alcarta/videos/bubbles/bubbles-palau/1767068/>
- RTVE (2002). *Bubbles: Cozumel y Yucatán*. [Video]. Disponible a: <http://www.rtve.es/alcarta/videos/bubbles/bubbles-cozumel-yucatan/1760187/>
- RTVE (2002). *Bubbles: La isla de Hierro*. [Video]. Disponible a: <http://www.rtve.es/alcarta/videos/bubbles/bubbles-isla-hierro/1780733/>
- RTVE (2014). *Al filo de lo imposible: Espeleobuceo Mallorca I* [Video]. Disponible a: <http://www.rtve.es/alcarta/videos/al-filo-de-lo-imposible/filo-imposible-espeleo-buceo-mallorca-1/2882917/>
- RTVE (2014). *Al filo de lo imposible: Espeleobuceo Mallorca II* [Video]. Disponible a: <http://www.rtve.es/alcarta/videos/al-filo-de-lo-imposible/filo-imposible-espeleobuceo-mallorca-ii/2894743/>
- RTVE (2014). *Al filo de lo imposible: El Manantial de la Fuentona* [Video]. Disponible a: <http://www.rtve.es/television/20130402/manantial-fuentona/628740.shtml>
- RTVE (2013). *Al filo de lo imposible: La isla de las maravillas. Cuevas Mallorca (1ª parte)* [Video]. Disponible a: <http://www.rtve.es/alcarta/videos/al-filo-de-lo-imposible/filo-imposible-isla-maravillas-cuevas-mallorca-1-parte/1934607/>
- RTVE (2013). *Al filo de lo imposible: La isla de las maravillas. Cuevas Mallorca (2ª parte)* [Video]. Disponible a: <http://www.rtve.es/alcarta/videos/al-filo-de-lo-imposible/filo-imposible-isla-maravillas-cuevas-mallorca-2-parte/1934651/>
- RTVE (2013). *Al filo de lo imposible: Tras las huellas* [Video]. Disponible a: <http://www.rtve.es/alcarta/videos/al-filo-de-lo-imposible/filo-imposible-tras-huellas/2014622/>

RTVE (2012). Viviendo Al filo con Eduard Admetlla [Vídeo]. Disponible a:
<http://www.rtve.es/television/20121217/viviendo-filo-eduard-admetlla/588720.shtml>

RumboSur (2012). Thalassa: La festa del peix a terra. [Vídeo]. Disponible a:
<http://thalassa.cat/web/canales/showVideo/idcanal/28/idvideo/212>

RumboSur (2012). Thalassa: Col·leccionistes de mar. [Vídeo]. Disponible a:
<http://thalassa.cat/web/canales/showVideo/idcanal/28/idvideo/245>

RumboSur (2011). Thalassa: Fars de la costa brava. [Vídeo]. Disponible a:
<http://www.ccma.cat/tv3/alacarta/thalassa/fars-de-la-costa-brava/video/4282790/>

RumboSur (2010). Thalassa: Aromes de mar. [Vídeo]. Disponible a:
<http://thalassa.cat/web/canales/showVideo/idcanal/28/idvideo/36>

RumboSur (2009). Thalassa: La Tossa dels pescadors. [Vídeo]. Disponible a:
<http://thalassa.cat/web/canales/showVideo/idcanal/28/idvideo/69>

RumboSur (2008). Thalassa: Shackleton: la quimera de l'Antàrtic. [Vídeo]. Disponible a:
<http://thalassa.cat/web/canales/showVideo/idcanal/28/idvideo/26>

Taller de Imagen de la Universidad de Alicante (2008). Mar de España: La Herradura del Mar de Alborán. [Vídeo]. Disponible a:
http://www.levante-emv.com/especiales/turismo/2014/05/herradura-mar-alboran-n236_18_11105.html

Taller de Imagen de la Universidad de Alicante (2008). Mar de España: La Llosa de Benidorm. [Vídeo]. Disponible a:
http://www.levante-emv.com/especiales/turismo/2014/07/llosa-benidorm-n236_18_12684.html

Taller de Imagen de la Universidad de Alicante (2008). Mar de España: Granada, bajo el mar. [Vídeo]. Disponible a:
http://www.levante-emv.com/especiales/turismo/2014/05/granada-mar-n236_18_11027.html

Enllaços d'interès i més informació per a la realització dels episodis

1. Cap de creus
  - Diving Portlligat Cadaqués: <http://www.diveportlligat.com/> i <https://www.facebook.com/divingportlligat.divingportlligat>
  - Parc Natural de Cap de Creus: <http://parcsnaturals.gencat.cat/ca/cap-creus>, <https://www.facebook.com/PNCapDeCreus> a/e: pncapdecreus.dmah@gencat.net Web: www.parcsdecatalunya.net
  - Servei de Guies del Parc, Espai Cap de Creus i Far del Cap de Creus.
Telèfon: 972 19 31 91
  - Casa/museu Salvador Dalí: <http://www.salvador-dali.org/museus/casa-salvador-dali-portlligat/>
  - Llibre: Ferrer, Firmo (2012): Contraban a Portlligat. Edicions Brau, Figueres.
2. Cadaqués
  - Diving Center Cadaqués: <http://divingcentercadaques.com/web/>
  - Cellier Martí Faixó: <http://www.cellermartinfaixo.com/>
  - Ramón Moscardo: <http://www.moscardo.com/>
  - Shigeyoshi Koyama: <http://www.koyamacadaques.com/>
  - Web turisme: <http://www.visitcadaques.org/>
  - Ajutament de Cadaqués: <http://www.cadaques.cat/>
3. Roses - l'escala
  - DERELICTE Marmolero <http://www.tv3.cat/videos/693519>
  - Anxoves de l'Escala http://www.anxovesdelescala.es/ca/index.php?lk_idioma=1
  - Pàgina oficial de Turisme de roses: <http://visit.roses.cat/>
  - Orca Diving <http://www.orcadiving.net/ca/>
  - Conjunt Megalític http://visit.roses.cat/ca/cb/descobreix-/llocs-d-interes-/monuments-/conjunt-megalitic_821.html
  - La ciutadella http://visit.roses.cat/ca/cb/descobreix-/llocs-d-interes-/monuments-/la-ciutadella_812.html
4. L'estartit I
  - Ocean Sub: <http://www.oceansub-estartit.com/>
  - Museu de la Mediterrània: <http://www.visitestartit.com/ca/114/Cultura/Museus/Museu-de-la-Mediterrania.html>
  - Elies escola de Paddle surf: <http://eoliskite.com/>
  - Fira de Pirates i Corsaris <http://www.firestorroella.com/fires-i-activitats/fira-de-pirates-i-corsaris-de-les-illes-medes-2/>

5. L'estartit II
  - Costa brava divers: <http://www.costa-brava-divers.com/>
  - Web Turisme: <http://www.visitestartit.com/ca>
  - Travessia de les Illes Medes <http://www.cnestartit.es/webphp/travessia/>
  - Fundació Mascor:
<http://www.visitestartit.com/ca/115/Cultura/Museus/Casa-Galibern-Fundacio-Mascort-html> i també <http://www.fundaciomascort.com/>
  - Parc natural:
<http://www.visitestartit.com/biblioteca/arxius/PARC-NATURAL/ITINERARIS.pdf>
  - Galeries d'art: <http://www.visitestartit.com/ca/57/Promocio/Cultura/Galeries-d-art-html>
6. Begur
  - Begur Dive: <http://www.begurdive.com/>
  - Fira d'Indians: <http://www.firaindians.com/fira>
  - Campanya peix de roca: http://www.begur.cat/turisme/cat/gastro_peix_roca.php
  - Restaurant Casa Juanita <http://www.casajuanita.cat/?q=ca>
7. Llafranc
  - Triton <http://www.tritonllafranc.com/>
  - Club nàutic <http://www.nauticllafranc.net/>
  - Pàgina de Turisme de Llafranc <http://visitpalafrugell.cat/llafranc/>
  - Web Palafrugell:
<http://www.palafrugell.cat/la-ciutat/un-passeig-per-la-historia/llafranc-roma>
8. Palamós
  - H2O: <http://ca.h2odivingcenter.com/>
  - Museu de pesca: <http://www.museudelapesca.org/>
  - Subhasta del peix:
<http://www.museudelapesca.org/ca/programes-activitats/visites-guiades/421-visita-guiada-a-la-subhasta-del-peix>
  - Castell de Sant Esteve de la Fosca: peix:
<http://www.museudelapesca.org/ca/programes-activitats/visites-guiades/421-visita-guiada-a-la-subhasta-del-peix>
9. Platja d'Aro -Sant Feliu de Guixols
  - Divers <http://www.diversdiving.com/>
  - Turisme sant feliu de guixols <http://www.visitguixols.com/quefer.html>
10. Tossa de Mar
  - Catalunya Ràdio (2011). El secret: Viure en un far. "La vida en los faros de España", de DAVID MORE, historiador. [Audio]. Disponible a: <http://www.ccma.cat/catradio/alacarta/nom-programa/Viure-en-un-far-La-vida-en-los-faros-de-Espana-de-DAVID-MORE-historiador/audio/510897/>
  - Oficina de Turisme de Tossa de Mar <http://www.infotossa.com/index.php>

- Restaurant Marítim de Tossa de Mar: C/Sant Raimon de Penayafort, 7 Tossa de Mar.
<http://www.lacuinadesempre.cat/2013/09/cim-i-tomba.html>
- Tours Tossa de Mar: www.tossatourexperience.com
- Faroners <https://vimeo.com/11709353#login>
- Racó del far: <http://www.enxarxat.cat/racodelfar/2010/11/365/>
- Tossa Sub <http://www.tossasub.com/>

11. Lloret - Blanes

- Lloret diving: <http://www.lloretdiving.com/>
- Museu del Moll a Lloret: <http://lloretdemar.org/ca/que-visitat/no-t-ho-pots-perdre/384-moll-museu-obert-de-lloret>
- Jardí botànic: <http://www.marimurtra.cat/>
- Gastronomia local de Blanes <http://www.visitblanes.net/ca/on-menjar/4.html>
- Castell de'n Plaja: <http://lloretdemar.org/ca/que-visitat/miradors-i-punts-d-interes/1235-castell-d-en-plaja>
- Cava: <http://www.montferrant.com/>

12. Mataró

- Blaumar: <http://www.blaumar.cat/>
- SPAS: <http://www.spas-mataro.cat/index.php/onestem.html> i també <https://www.facebook.com/pages/Blaumar-SPAS/392611534110001>
- M. Biada, ferrocarril: <http://www.biada.com/fira-ferroviaria/>
- Laia l'arquera: <http://www.laialarquera.cat/>
- Josep Puig i Cadafalch (sobre tota la seva obra a Mataró): <http://www.xtec.cat/cfa-elstarongers/modernisme/index4.htm>
- Web turisme: <http://www.mataro.cat/portal/ca/vineamataro/index.html>

13. L'hospitalet de l'Infant - Ametlla de Mar

- Glups diving: <http://glupsdiving.com/>
- Muscleres (ruta): <http://www.enlarapita.com/ca/productes/ruta-de-les-muscleres/?id=116>
- Musclarium: <http://www.naciodigital.cat/delcamp/ebrediar/noticia/2464/obre/portes/nova/proposta/pesca/turisme/musclera/badia/dels/alfacs>
- CRAM <http://cram.org/ca/centre-de-recuperacio-el-prat-del-llobregat/>
- Descobrir: <http://blogs.descobrir.cat/elplaerdeviatjar/2012/08/22/menjar-se-la-mar-al-delta-de-l%E2%80%99ebre/>
- Arros Montsia: <http://www.enlarapita.com/ca/productes/larros-montsia/?id=383>
- Vida marítima: <http://vidamaritima.com/2011/12/darrere-el-medjerda-parte-i/>
- CCMA. Temps d'aventura: Immersió al "Medjerda": <http://www.ccma.cat/tv3/alacarta/programa/titol-video/video/427429/>
- Televisión Española. "Al Filo de lo Imposible": "La Estirpe del Titanic" <http://www.rtve.es/alacarta/videos/al-filo-de-lo-imposible/filo-imposible-20110410-2100-43/1070093/>

- Hemeroteca de la Vanguardia. Edición del lunes 14 de Mayo de 1917, página 6: <http://hemeroteca.lavanguardia.es/preview/1915/10/18/pagina-6/33323953/pdf.html?search=clasificados>
- Flotilla. “El Trágico destino del “Medjerda” y el U-34”: <http://www.24flotilla.com/foro/viewtopic.php?f=8&t=15737>
- Llibre: Castellvi, Josep M^a/ Guarro, Josep (2005): “1914-1918 La Guerra secreta del Mediterrani”. Editorial Pages. Disponible a: pageseditors.cat/CAT/llibre_milenio2.asp?id=71&id_llibre=1090

Fonts personals consultades

Carmen Portilla, directora del programa “Al filo de lo imposible” de TVE.

Eduard Admetlla, pioner de l'Estat espanyol en fotografia i filmació submarina.

Gemma Aymerich, instructora PADI i directora del Centre de Busseig Ocean-Sub.

Jaume Codina, director de la sèrie “Bubbles” de TVE.

Josep Maria Castellví, historiador i càmera subaquàtic.

Siscu Andreu, instructor FECDAS - PADI - SSI i director del Centre d'Immersió Divers.

Fotografies i altres elements

Faig constar que totes les fotografies que es troben a l'apartat 3.3 *Contingut organitzat en el temps dels programes* a l'apartat de l'*Espècie del dia*, han estat realitzades i cedides pel Joan Miquel Flamarich.

Les fotografies que encapçalen els punts: 3, 6, 7, 8, 11 i 13, han estat extretes de Google i són lliures de drets.

Pel que fa tota la resta de fotografies són de creació pròpia, així com també ho són el Mapa de Google Maps al 3.4 *Localització de les immersions* per episodis, la *Figura 2* a la pàgina 34 i els tres vídeos penjats a Vimeo de l'apartat 3.5 *Teaser*.

Annex

Entrevista a Jaume Codina

Jaume Codina, advocat i ex director del programa de televisió espanyola *Bubbles* (La 2).

Com va néixer el programa *Bubbles*?

Bubbles inicial-ment és la confluència de dues idees, una idea que jo havia presentat i que es deia Blau, que era fer una sèrie documental amb les mateixes característiques que es va fer *Bubbles*. Al mateix temps va entrar una proposta d'una productora externa que proposava fer una sèrie submarina (menys submarina de la que jo presentava i més "show"). Aleshores hi va haver un moment històric oportú perquè les dues empreses es purguessin fusionar, i es va fer la primera part de *Bubbles* amb la col·laboració d'aquesta productora externa; BausanFilms.

Jo hi feia els guions i estava com a delegat de producció de TVE i els càmeres eren uns contactes que jo vaig proporciona de València. I es va fer la primera part de 13 capítols de 30 minuts (que van ser 12 perquè el primer era la presentació). On un 80% del rodatge era submarí i la resta terrestre.

Al cap d'un parell d'anys hi va haver l'oportunitat de fer una segona part. A TVE vaig presentar una proposta amb un cost que suposava la meitat que la primera Part de *Bubbles*, on només i viatjaven 3 persones. I vam fer tota la segona part, molt més atractiva per a qui li agrada el submarinisme. Menys sarau extern.

Va haver-hi més temporades?

No, no es van fer més temporades. La veritat es que TVE ha perdut molt l'hàbit de treballar amb producció pròpies, ara la majoria són externes.

La idea del programa

"Vostès se'n van de viatge i això és el que li passarà", per tant, era en temps real. No fèiem documentals súper preparats. Ens embarcàvem el mateix dia que ho hagués fet un turista, fèiem el mateix nombre d'immersions i del resultat de totes les hores gravades fèiem el programa.

A l'Illa del Coco (Costa Rica) vam tenir molt mala mar. O la 1ra part de *Bubbles* a les Maldives no va quedar tan bé com quan hi vam anar a la 2na.

És molt important que qui porti el vaixell estigui per la labor. Marea nord, marea sud és important saber on anar. A la segona part ens tiràvem al mateix lloc en una hora diferent i "pam" la cosa canviava, que si taurons balena, que si mantes,... S'ha de saber amb qui anar (coneixedors del terreny).

Així doncs, l'estructura del programa com funcionava?

Doncs era el que entrava al paquet! Fèiem el mateix nombre d'immersions que una persona normal hagués fet al viatge (quatre o cinc dies en una barca fent 3 immersions al dia, que seria el normal i et surten unes 15 o 16 immersions). I aquest, era el tema.

Home, abans pactàvem amb la barca que hi hagués varietat en les immersions que fariem. I també pactàvem una mica quines immersions fèiem, que no fossin totes a 30 metres de profunditat, anava pactant la primera més profunda i la segona i la tercera menys (de manera que no ens saturéssim). Tot això estava pactat, però pel que fa a la resta fèiem exactament el mateix que els demés. Era això, ens costava el mateix que a la gent (el mateix cost que una persona que volgués fer el viatge).

Aleshores, pel que fa la primera part, funcionava igual?

A la primera part no els organitzàvem nosaltres, venia més gent i era més variat. S'ocupaven dels viatges dues agències de Barcelona.

A l'equip érem més, el planteja-ment era una altra història, càmera de terra i càmera de mar, delegat de TVE (Jo), i després hi anaven sempre tres més com a mínim, que eren el productor de BausanFilms, el Luis Omedes, el Franc Aleu que era el director i el Toro Folguera que feia d'ajudant del Franc Aleu i era el que feia de figurant.

I clar, quan vam fer la segona part, érem tres, l'Oscar, el Carles i jo. De 6 a 3, hi ha diferència, tres caben en un taxi. Amb càmeres molt més lleugeres (SONYs molt petites, li posàvem un "bomo" amb el que fèiem el angulars) i normalment bussejàvem amb els grups, o amb un dels guies. Quan vas en un grup la gent se t'enganxa, tu estàs fent una feina i quan puges al vaixell doncs si esta de vacances vas a veure què fan. En general pocs problemes, alguns, però pocs.

Dedicàveu moltes hores a la postproducció?

Allà no. Allà només visionàvem per sobre els vídeos per si algun havia quedat molt malament. Aleshores l'esborràvem i així podíem tornar-lo a fer servir.

NOTA: Les entrevistes que vaig fer a la Carmen Portilla, al Jaume Codina i al Josep Maria Castellví van ser enregistrades amb una gravadora, de manera que dispo de dels àudios. I pel que fa a la de l'Eduard Admetlla, dispo de vídeo. Totes tenien una duració de més de 60 minuts i no em resultava d'utilitat fer la seva transcripció (sense tenir en compte el tros que sí vaig transcriure del Jaume Codina). Em van servir per aprendre, resoldre dubtes i sobretot, per situar-me al món dels documentals subaquàtics. Si hi ha la necessitat de demostrar la seva existència, no hi haurà cap problema.

Documents facilitats per la Carmen Portilla

A continuació adjunto uns PDF que em va facilitar la Carmen Portilla per petició meua, m'han servit per veure la forma en què es presenten els projectes reals per televisió i han estat un referent a l'hora de crear el meu projecte.

Troblem:

1. La presentació del programa "*Viviendo al filo con... 2012*"
2. La presentació del programa "*Viviendo al filo con... 2013*"
3. El *Power Point* de la presentació dels nous projectes de "*Al filo de lo imposible*" per TVE
4. La documentació sobre un proper programa: "*Expedición 'Al filo' al Shisha Pangma - Septiembre 2009*" (*Seguimiento a Edurne Pasaban*)
5. El projecte del programa "*Ochomiles Edurne Pasaban*" (*Estrategia para las expediciones "Shisa Pangma" y "Annapurna"*)
6. El Guió de Manuel Rojo sobre el programa "*Las Montañas de Edurne*" (20/05/2010)
7. La fitxa amb els punts bàsics que ha de contemplar qualsevol programa de la sèrie "*Al filo de lo imposible*"

Document facilitat per en Jaume Codina

Seguidament, també adjunto la presentació de la sèrie documental "*Bubbles*".

VIVIENDO AL FILO CON.... 2012

INTRODUCCIÓN

“**Viviendo Al Filo con**” surge como un proyecto complementario dentro del propio Al Filo de lo Imposible.

Durante más de veinticinco años hemos vivido muchas aventuras, conocido muchos lugares remotos e inexplorados. Estas hazañas han sido posibles gracias al trabajo de personas con gran afán de superación y espíritu de sacrificio.

En “Viviendo Al Filo con” vamos a conocer la faceta más personal de muchos de los especialistas que han pasado por el programa y de grandes aventureros que por diversos motivos no llegaron a participar en las aventuras de Al Filo.

Nuestros protagonistas contarán con una larga y consolidada trayectoria en el mundo de la aventura y, requisito fundamental, deberán seguir en activo en el momento de grabar el programa.

La estructura de este nuevo programa requería la presencia de un entrevistador/conductor, pero no nos servía cualquier presentador. Buscábamos a alguien que conociera el mundo de la aventura, que practicara deportes de riesgo y que además, fuera un buen comunicador, alguien capaz de transmitir el entusiasmo y la pasión por lo que hacemos.

Dicho así la cosa parecía difícil, pero no tuvimos ninguna duda: si había alguien que cumplía a la perfección todos los requisitos ese era Antxón.

Antxón Arza

Antxón ha colaborado con AL FILO DE LO IMPOSIBLE desde sus inicios en 1985 como especialista en programas dedicados a kayak extremo. Protagonizó varias de las aventuras más espectaculares que ha realizado el programa como el descenso del río Indo en Pakistán o el Bio Bio en Chile.

Antxón además de un enamorado del kayak, practica escalada, alta montaña, descenso de barrancos y buceo.

Durante una expedición a Venezuela en el año 2000, Antxón sufrió un fatal accidente mientras descendía un río. Desde entonces sufre una minusvalía del 77% (paraplejia incompleta).

Antxón tuvo que replantearse su vida y lo hizo, decidió seguir con lo que mejor hacía y lo que más le gustaba. Continuó con su negocio de distribución de kayaks y siguió practicando deportes de aventura con sus amigos de siempre.

Esto encajaba perfectamente con el dinamismo que queríamos imprimir al programa por lo que decidimos que las entrevistas se llevarían a cabo mientras presentador y protagonista realizaban una actividad de aventura de manera conjunta, en equipo,

Además, de dedicarse al deporte Antxón asesora a empresas y particulares en temas de liderazgo, motivación y viajes.

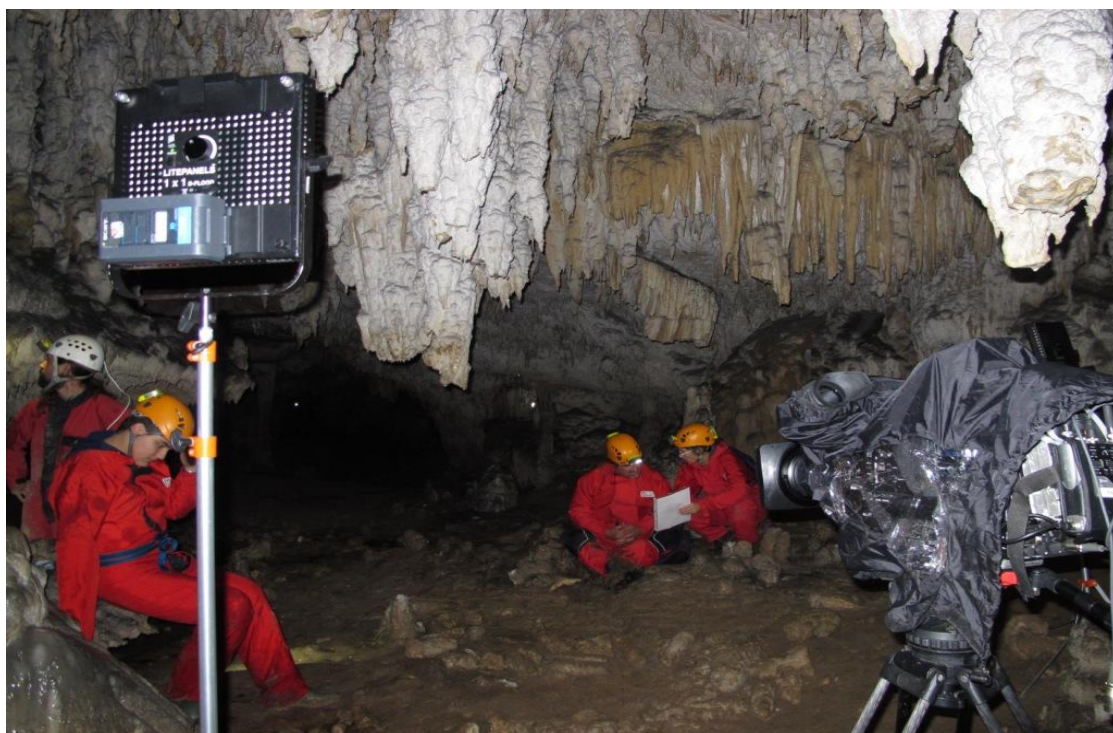
Es conferenciante en organizaciones del mundo de recursos humanos y gestión de empresas, en el año 2010 obtuvo el premio Manager Speaker de Interban Network.

Antxón protagonizó el primer capítulo de Viviendo Al Filo Con y fue el entrevistador e hilo conductor de la primera temporada emitida el pasado otoño por La 2 de TVE.

VIVIENDO AL FILO CON.... 2012

SEGUNDA TEMPORADA

- Eduard Admetlla – Buceo
- Francisco Soria Y Alberto Ayora – Travesías Polares
- Juan M Montero Y J.F. Cerezo- Bicicleta
- A. Eraso Y Karmenka – Glacioespeleología
- Josune Y C. García – Escalada Deportiva
- Ramón Portilla – Alta Montaña

EDUARD ADMETLLA PIONERO EN EXPLORACIÓN SUBACUÁTICA

Viviendo Al Filo con Eduard Admetlla

Admetlla es un apasionado del mundo subacuático, ha dedicado más de 62 años a la exploración subacuática.

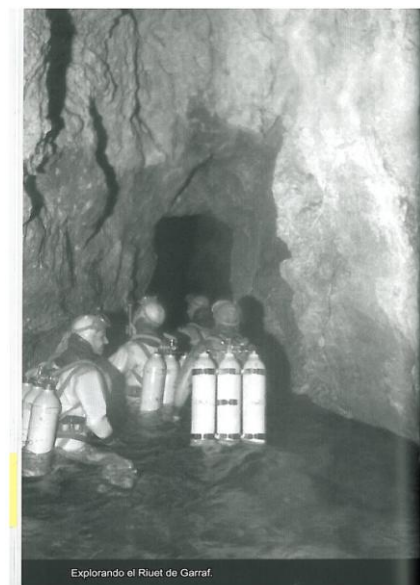
Actualmente tiene 86 años y de manera ritual, cada semana, realiza al menos una inmersión en su amada Costa Brava. Sin contar con las numerosas expediciones con las que colabora.

Admetlla ha sido “el primero” en muchas ocasiones, fue la primera persona en el mundo que bajo a 100 metros de profundidad con un equipo de respiración autónoma.

También fue el primer español en explorar una cueva con un regulador autónomo.

Primera persona en el mundo en bajar a - 100 mts. de profundidad con un equipo de respiración autónomo.

Primera exploración de la cueva del Garraf en 1953

Carcasa de su invención

Coetáneo a Costeau, él también se fabricó su primer equipo de respiración autónoma para inmersión, y una caja estanca para su cámara de cine.

A finales de la década de los 60 TVE financió algunas de las expediciones que lideró como la de las Islas Seychelles.

Entre los años 70 y 80 dirigió varias series dedicadas al mundo subacuático como son “La Llamada de las Profundidades” y “Nuestras Islas”, ambas producidas por TVE.

LUGAR DE GRABACION Y ACTIVIDAD

La grabación se llevaría a cabo en varios puntos de la Costa Brava y en el domicilio del protagonista en Barcelona.

La actividad a realizar sería buceo en mar abierto y espeleobuceo en alguna de las cuevas que Eduard Admetlla exploró.

MATERIAL DE ARCHIVO

Para ilustrar el programa contamos con el material de archivo propiedad de TVE de los documentales y series dirigidas por Eduard Admetlla y producidas por Televisión Española.

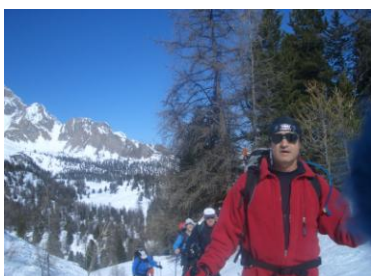
Asimismo, dispondremos de la cesión de imágenes de archivo como fotografías o grabaciones en cine y video propiedad del Sr. Admetlla.

**ALBERTO AYORA Y FRANCISCO SORIA
ESCUELA MILITAR DE ALTA MONTAÑA CON “AL FILO”
EXPLORACIÓN POLAR**

Viviendo Al Filo con A. Ayora y F. Soria

Francisco Soria en Noruega

Al Filo de lo Imposible tiene una larga trayectoria de colaboración con el Grupo Militar de Alta Montaña. Juntos han realizado exitosas expediciones a los tres polos de la tierra (Polo Norte, Polo Sur y Everest).

Francisco Soria participó en las primeras expediciones a la conquista de los Polos de los años 80, formaba parte del equipo de elite de la Escuela Militar de Alta Montaña. Actualmente, tiene la graduación de Coronel y sin embargo a nivel particular sigue viviendo por y para la montaña y las grandes travesías invernales.

**Alberto Ayora en el Hielo
Patagónico Sur**

Alberto Ayora forma parte de la segunda generación de militares que compartieron expediciones con AL FILO. Lideró por la parte militar las expediciones al Makalu y Manaslu en el Himalaya y las realizadas al Hielo Patagónico. Actualmente tiene la graduación de Teniente Coronel y sigue vinculado al Grupo Militar de Alta Montaña y ha publicado varios estudios sobre gestión del riesgo

LUGAR DE GRABACION Y ACTIVIDAD

Las actividades que compartirían entre ambos y con el presentador del programa serían, travesía con esquíes portando trineo, escalada en hielo y esquí en pista.

La grabación se llevaría a cabo en varios puntos del Pirineo, en la Escuela Militar de Alta Montaña en Jaca y en el Báltico en invierno donde les seguiremos en una travesía en esquíes. Nuestro conductor, Antxón Arza, realizará las entrevistas desde un trineo y moto nieve.

MATERIAL DE ARCHIVO

TVE dispone de gran cantidad de material de archivo de las expediciones realizadas conjuntamente con la Escuela y Grupo Militar de Alta Montaña, Everest, Polo Sur, Polo Norte, Polo Norte Magnético, Travesía del Hielo Patagónico Sur, Makalu, Manaslu y Pirineos.

JUAN MA MONTERO Y JUAN FCO CEREZO DOS MANERAS DE ENTENDER LA BICICLETA

Viviendo Al Filo con Juanma y JF Cerezo

JUAN Mª MONTERO - BTT

**JUAN FCO. CEREZO – GRANDES
TRAVESÍAS**

A través de este documental vamos a conocer dos maneras muy diferentes de vivir y entender el mundo de la bicicleta.

Al Filo en los años 80 y 90 dedico dos capítulos a la bicicleta dinámica, de piruetas, hicimos recorridos urbanos y montañosos. Sin embargo, no hemos dedicado un espacio a la bicicleta viajera y de grandes travesías, la bici *con alforjas*.

Juanma Montero protagonizó estos dos capítulos que a día de hoy siguen levantando pasiones. Su vida gira en torno al deporte y dedica todo su tiempo a la BTT. Es un todoterreno, escala montañas y corretea por espacios urbanos, incluso acompañado de su familia que también son grandes practicantes de esta especialidad.

Juan Francisco Cerezo no ha participado en expediciones con AL FILO aunque siempre estuvo en la agenda de proyectos. El motivo fundamental es que no ha parado de realizar viajes en bicicleta por todo tipo de lugares complicados, desierto de Namibia, selva Amazónica, etc.

Con Alforjas

LUGAR DE GRABACION Y ACTIVIDAD

A Juanma y Juan Francisco les hemos planteado el reto de participar en un mismo documental, realizando ambos las mismas actividades.

Hemos elegido las provincias de Murcia y Almería y hemos diseñado una ruta en la que cada uno de los dos deberá enfrentarse a una actividad en bicicleta a la que no está habituado.

Con Equilibrio

Recorreremos zonas de acantilado en roca suelta y atravesaremos grandes espacios de arenales.

Recordaremos la experiencia vivida junto a Juanma, cuando emulando a famosa fábula de la liebre y la tortuga se retó con Laureano Casado para una carrera.

Correrían, Laureano en parapente con motor y Juanma en bicicleta, la distancia desde cabo de Gata en Almería hasta el cabo de San Vicente en Portugal.

¿Adivináis quién ganó?

MATERIAL DE ARCHIVO

Al Filo dispone del material de archivo de los documentales grabados con Juanma en, Madrid y en sierra de Guadarrama del programa RODANDO POR TI y el material del programa EL DESAFÍO grabado en Andalucía y Portugal.

Juan Francisco Cerezo ha grabado en video y fotografiado todas sus expediciones.

ADOLFO ERASO Y CARMEN DOMIGUEZ CIENTÍFICOS AVENTUREROS – PROYECTO GLAKMA

Viviendo Al Filo con Eraso y Karmenka

Karmenka aforando

Karmenka muestreando
en Svalbard

Adolfo y Karmenka llevan más de doce años empeñados en demostrar que los glaciares son verdaderos sensores del cambio climático.

Cada año dedican más de 7 meses de su tiempo a estudiar el comportamiento de diversos glaciares en zonas tan distantes como el Ártico, La Antártida, los Urales, Islas Sbalvard o Islandia.

Para acceder a los puntos de estudio y sobre todo para poder recoger muestras, deben descender profundas grietas glaciares, recorrer ríos helados, explorar cavidades y sobretodo, sobrevivir en condiciones extremas.

Adolfo en el casquete glaciar Collins

Eraso en Islandia

Adolfo Eraso, lleva casi de 60 años dedicado a la exploración espeleológica y glaciológica. Químico y Geólogo, profesor de la Univ. Politécnica de Madrid.

Carmen Domínguez, Karmenka, Licenciada en matemáticas y profesora de la Universidad de Salamanca. Asistió a una charla de Adolfo Eraso en el año 2000 y sin ninguna experiencia previa decidió que lo suyo era explorar y estudiar glaciares.

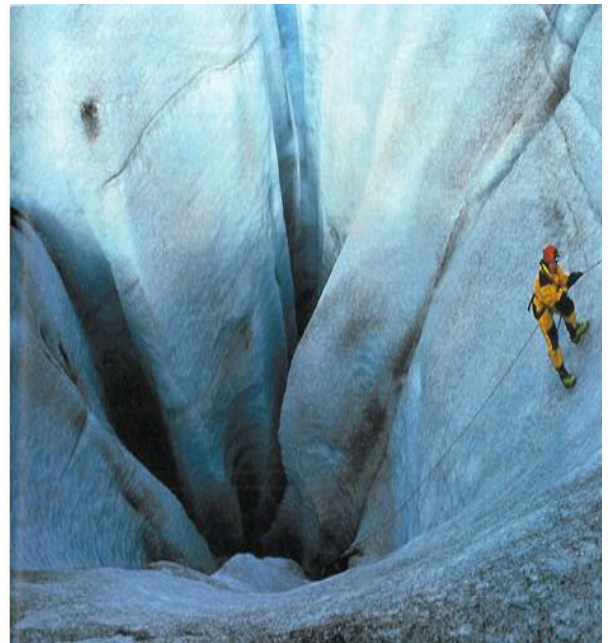

LUGAR DE GRABACION Y ACTIVIDAD

Para acompañar a Adolfo y Karmenka a una jornada de recogida de muestras y datos para el proyecto Glakma nos desplazaremos a Islandia, ya que en España no quedan glaciares que permitan estos estudios.

Islandia es uno de los lugares donde Adolfo y Karmenka llevan a cabo sus estudios. Por lo que contaremos con las facilidades de disponer de una base de observación permanente.

Como actividad compartida con nuestro entrevistador proponemos un descenso en una cueva glaciar con técnicas espeleológicas.

**Karmenka desciende por una grieta en el
Glaciar Vatnajökull en Islandia**

MATERIAL DE ARCHIVO

Adolfo y Karmenka, equipo Glakma, disponen de material audiovisual de las expediciones llevadas a cabo desde el año 2000.

Con las grabaciones que se lleven a cabo en Islandia dedicadas a tomar nuevas muestras y el descenso al interior de una cueva bajo el hielo, dispondremos de un material excepcional para mostrar los cambios producidos en el glaciar más grande de Europa.

Al Filo cuenta con imágenes de una expedición realizada al glaciar Vatnajökull en Islandia en el año 1990. En estas imágenes se puede ver una cueva de la que sale un río glaciar. Esta cueva actualmente ha desaparecido por la retracción de este glaciar.

JOSUNE BERIZIARTU Y CARLOS GARCÍA LA VIDA AL BORDE DE LOS DEDOS

Viviendo Al Filo con Carlos y Josune

La escalada en deportiva es una actividad de una estética fascinante. Se podría asemejar a un baile plagado de pasos de extrema precisión. Esos pasos se miden por grado de dificultad y con el paso de los años podemos ver que la graduación va subiendo de nivel de manera alarmante.

Los especialistas en esta actividad llevan vida de ascetas y mucha disciplina en el entrenamiento.

Si hace diez años un 8º era lo máximo, actualmente se van alcanzando grados de 10 y 11 +.

Josune Berizartu es la mujer que más grado ha conseguido en la historia del alpinismo deportivo español. Durante mucho tiempo igualó y mantuvo la mejor marca masculina.

Carlos García, es un innovador, prueba estilos, pasos y sistemas. Ha conseguido grandes marcas en la escalada de competición.

Josune

LUGAR DE GRABACION Y ACTIVIDAD

En España contamos con destacadas “Escuelas de Escalada” en parajes naturales donde es posible hacer “grado”.

Para este programa, lo ideal sería grabar en zonas con distintos tipos de roca, lo que permite ver escaladas diferentes.

La roca caliza sería la de Mallorca. Donde se practica el Psicoblog, escalada en acantilados al borde del mar. Se escala si roca y el mar hace las veces de colchoneta.

La zona de granito podría ser en La Pedriza de Madrid o Gredos en Ávila.

Carlos

MATERIAL DE ARCHIVO

Al Filo ha dedicado varios programas a la escalada deportiva. Carlos García participó en un documental en el que se visitaban varias zonas de escalada por España.

Josune escaló con AL FILO una vía de dificultad y en libre en el Naranjo de Bulnes.

RAMON PORTILLA A LA DIFICULTAD POR LO SENCILLO

Ramón Portilla

Viviendo Al Filo con Ramón Portilla

Ramón es uno de los “socios fundadores de AL FILO”. Allá por 1983, mientras escalaba el k2 en una expedición patrocinada por TVE, participó en la gestación del proyecto “AL FILO.

Trabajó como escalador y asesor en el programa hasta finales de los 90. Colaboró en gran parte de los proyectos de montaña de esa época.

Escaló el Everest, abrió una nueva vía en el Chogolisa, ascendió al Nanga Parbat abriendo huella.

Ramón no busca hacer cosas que nadie haya hecho. No quiere ser mejor que nadie. No le interesan los récords ni las competiciones. Sólo le interesa subir montañas, y bajarlas para poder contarlo a los demás.

Ha colaborado activamente en muchos rescates en montaña.

Ramón en el GII - Pakistán

Ramón Portilla

LUGAR DE GRABACION Y ACTIVIDAD

Ramón se inició en la escalada a los 13 años en la sierra de Guadarrama.

Es un escalador muy completo, ya que domina la alta montaña, terreno mixto y roca.

El programa se grabaría en varios puntos de la sierra de Guadarrama y Gredos.

La actividad sería escalada y participaría su hijo, Samuel, que actualmente, junto a Ramón, intenta ascender a los picos más altos de las cordilleras de la Península Ibérica

MATERIAL DE ARCHIVO

Ramón ha participado en multitud de rodajes de AL FILO DE LO IMPOSIBLE. No sólo en los dedicados a la montaña, también ha colaborado en los de vuelo en los que se encargaba de las cuerdas de seguridad en las maniobras arriesgadas y ha compartido muchos momentos con Antxón Arza en los rodajes dedicados a Aguas Bravas.

Al Filo dispone de muchas imágenes para ilustrar el programa de Ramón.

VIVIENDO AL FILO CON.... 2013

INTRODUCCIÓN

En la nueva temporada “Viviendo Al Filo con” vamos a descubrir facetas ocultas de algunos especialistas que han formado parte de AL FILO DE LO IMPOSIBLE.

Junto a estos compañeros del programa conviviremos con otros grandes aventureros que nos mostrarán sus retos de vida “Al Filo”.

En esta tercera temporada queremos resaltar el esfuerzo y dedicación de tres grandes aventureras que han tenido que luchar muy duro para llegar a primera fila contra los prejuicios sociales en cuanto a la participación femenina en actividades “propias” de hombres como la espeleología o las travesías polares.

Nuestros protagonistas cuentan con una larga y consolidada trayectoria en sus especialidades deportivas y, requisito fundamental, deberán seguir en activo en el momento de grabar el programa.

VIVIENDO AL FILO CON.... 2013

TERCERA TEMPORADA

- Joan Quintana- Escalada en cascadas de hielo
- Eduardo Etxeberría – Kayak en aguas bravas
- Montserrat Ubach -. Espeleología y grandes viajes
- Carlos García – Escalada en roca y en solitario
- Ana Capsir y Jesús Penélas – Navegación en velero
- Chus Lago – Travesías polares y alta montaña

JOAN QUINTANA I PAREDES PASIÓN POR LAS PAREDES DE CRISTAL

Viviendo Al Filo con Joan Quintana

Joan Quintana es uno de los mejores alpinistas de nuestro país, un apasionado de la ascensión de cascadas heladas.

Ha dedicado 35 años de su vida a la localización y apertura de vías de ascensión en cascadas heladas de todos los continentes.

Pero si hay un lugar por el que siente una verdadera fascinación, este es el circo glaciar de Gavarnie en Pirineos.

Gran divulgador de la escalada en hielo ha impartido cursos, escrito manuales y su labor ha sido premiada con numerosos galardones, entre ellos el Piolet de Oro de la Federación Española de Montaña en el año 1999.

En este programa descubriremos las paredes heladas de Gavarnie y tendremos la oportunidad de conocer a algunos de los más significativos alpinistas que ya forman parte de la historia de las paredes de cristal de Gavarnie.

GAVARNIE

LUGAR DE GRABACION Y ACTIVIDAD

La grabación se llevará a cabo en varios puntos del circo de Gavarnie. Recorreremos las cascadas más emblemáticas mientras desgranamos la historia de la exploración de estas cascadas. Grabación prevista en el mes Marzo.

MATERIAL DE ARCHIVO

Para ilustrar el programa contamos con el material de archivo de Al Filo de lo Imposible de TVE. Y material gráfico personal que será cedido por el protagonista.

EDU ETXEBERRIA CABALGANDO LAS OLAS

Viviendo Al Filo con Eduardo Etxeberria

Edu es uno de los “palistas” más completos que hay actualmente en nuestro país. No sólo por su amplio palmarés en el mundo de la competición, varias veces Campeón del Mundo en Kayak-Surf, sino por su participación en expediciones de gran envergadura en el mundo de la exploración de ríos en kayak y su dedicación actual a la enseñanza de esta actividad.

Su participación en “Al Filo de lo Imposible” se remonta al año 1999 cuando tomó el relevo de la mano de Antxón Arza liderando una expedición al río Zambeze.

Desde entonces ha recorrido en kayak ríos tan importantes como el Nilo Blanco en Uganda, el Duhd Khosi que nace en el campo base del Everest por Nepal o el Futailefu en Chile.

En cuanto a Kayak de mar, tiene en su haber la vuelta entera a la península Ibérica en 95 interminables días remando cada día.

Eduardo es profesor y entrenador de la Federación Vasca de Piragüismo.

En este programa recorreremos varios ríos del norte del País Vasco y Navarra.

LUGAR DE GRABACION Y ACTIVIDAD

Dependiendo de las condiciones de caudal del los ríos, las grabaciones se podrían realizar en el norte de Huesca o del País vasco.

El mes previsto es abril

MATERIAL DE ARCHIVO

Para ilustrar el programa contamos con el material de archivo de Al Filo de lo Imposible de TVE. Y material gráfico personal que será cedido por el protagonista.

MONTSERRAT UBACH UNA VIDA EN CONTACTO CON LA TIERRA

Viviendo Al Filo con Montserrat Ubach

Montserrat se inició con fuerza en el mundo de la espeleología allá por los años 60, encontró una sima lleva su nombre y que durante más de 15 años fue la más profunda de Cataluña.

Es una incansable viajera, y no sólo por su interés por las cuevas. Ha realizado expediciones a Islandia, Borneo, Nueva Zelanda, Isla de Pascua, Sudamérica, donde ha recorrido las cavidades más importantes.

Es una gran amante de la naturaleza y es Primatóloga, desde hace 20 años dirige una fundación (Darwin) para el estudio y conservación de los Tití y Tamarinos.

Montserrat desarrolla una gran actividad divulgativa de la espeleología y conservación de animales. Además es Psicóloga y Periodista y tiene en su haber como guionista y directora varios documentales grabados para TVE.

Junto a ella recorreremos la sala Verna en una de las cavidades más emblemáticas de la historia de la espeleología mundial, la Piedra San Martín en el Pirineo francés.

La Verna es una sala de dimensiones gigantescas que le trae a la memoria a Montserrat experiencias inolvidables.

LUGAR DE GRABACION Y ACTIVIDAD

La grabación se llevará a cabo en la Sala Verna de la Piedra San Martín en Pirineos y en varias cavidades de Cataluña.

El mes de grabación previsto es mayo.

MATERIAL DE ARCHIVO

Este programa dispondrá del archivo de los documentales realizados por la protagonista para RTVE , de material de antiguo de NODO y del correspondiente a Al Filo de lo Imposible propiedad de RTVE.

JESÚS PENELAS y ANA CAPSIR

VIAJEROS DEL VIENTO

Jesús y Ana

Un arquitecto y una bióloga unidos por la vela. Jesús y Ana construyeron con sus propias manos “La Maga Azul”, un velero de 13 mts de eslora.

Al Filo lo estrenó desde el mismo momento de su botadura en 1990.

Su bautizo fue la isla de Córcega y el objetivo de esta expedición era demostrar que “La Maga Azul” podía navegar, realizar hydrospeed en los ríos de esta maravillosa isla mediterránea.

Desde entonces la vida de Ana y Jesús ha estado unida al mar y a la navegación con tanta pasión que la han convertido en su modo de vida.

Han realizado en varias ocasiones el “salto” desde Canarias al Caribe y navegado por todos los rincones del planeta.

Actualmente viven a medias entre Ítaca en Grecia y Valencia y por supuesto navegan todo lo que la climatología les permite.

Para ganarse la vida además de realizar trabajos de mantenimiento y patroneo de embarcaciones se dedican a la enseñanza de varias disciplinas náuticas.

Han tomado parte en el mundo de la competición, pero a ambos lo que de verdad las apasiona es recorrer el mundo a vela.

LUGAR DE GRABACION Y ACTIVIDAD

La grabación se realizará en varios puntos terrestres y costeros de Grecia. El mes previsto para las grabaciones es junio.

MATERIAL DE ARCHIVO

Este programa dispondrá del archivo de RTVE grabado por AL FILO DE LO IMPOSIBLE con los protagonistas y material gráfico que los protagonistas cederán a RVTE.

CARLOS GARCÍA EL PLACER DE ESCALAR SIN CUERDA

Carlos García en “solo”

Desde muy joven revolucionó el mundo de la escalada en roca, con sólo 22 años escaló La Visera en Riglos sin más cuerda que la que recogía su melena, más de 300mt verticales y ligeramente desplomados.

Paradójicamente su vida ha estado marcada por la competición y la escalada en espacios controlados como los rocódromos.

Actualmente, en la madurez de los cuarenta y..., dice volver a la esencia de la escalada.

Disfruta sintiendo el movimiento y la libertad de trepar sin ataduras. Considera un placer sentir la roca con las manos y esto se lo permite el pleno conocimiento de la morfología de cada tramo de pared que se obstina en ascender.

Carlos nos conducirá a las paredes en las que se forjó como escalador y nos demostrará que no es necesario estar un loco para escalar sin cuerda y en solitario

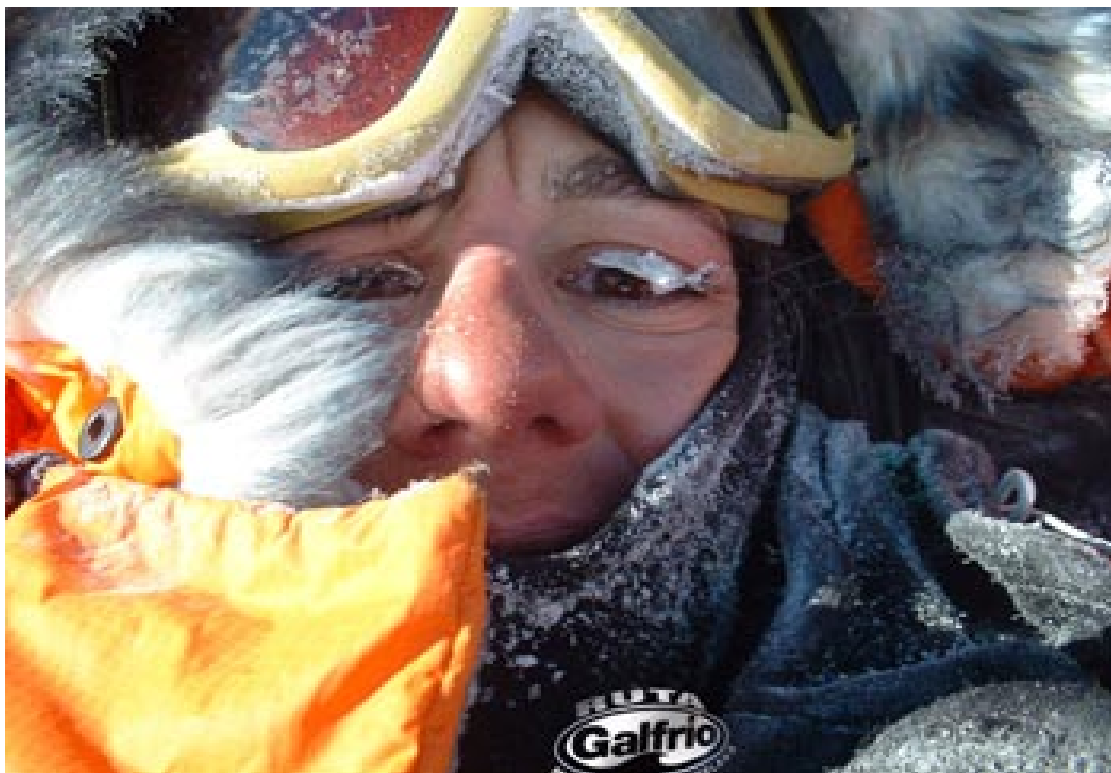
LUGAR DE GRABACION Y ACTIVIDAD

La grabación se realizará en varias localizaciones del norte de Navarra y el Los Mallos de Riglos en Huesca.

MATERIAL DE ARCHIVO

Este programa dispondrá del archivo de RTVE grabado por AL FILO DE LO IMPOSIBLE y material gráfico que los protagonistas cederán a RVTE.

CHUS LAGO IMPARABLE ANTE LOS RETOS

Viviendo Al Filo con Chus Lago

Cuando se oye hablar de Chus Lago la frase que más suena es *“la primera que..”*

Chus es la primera mujer española y la tercera en el mundo en escalar el Everest sin oxígeno suplementario.

Es también la primera mujer española en alcanzar el Polo Sur en solitario.

Descubrió la montaña de la mano de su padre en Vixiador en su Galicia natal.

Con 22 años puso por primera vez los pies en el del Himalaya, y se enamoró para siempre de esas montañas.

Chus huye de las masas en las expediciones, cuando los campos base de los ochomiles se convirtieron prácticamente en “zocos” se planteó el proyecto Leopardo de las Nieves y se marchó al Cáucaso para escalar montañas de siete mil metros casi desconocidas.

Tiene una gran conciencia social y medioambiental lo que la ha llevado a ser la Concejala de Medioambiente de su localidad.

En este programa seguiremos a Chus por las montañas gallegas en las que se inició y descubriremos algunas facetas ocultas de sus aficiones deportivas.

Chus Lago

CHUS LAGO

LUGAR DE GRABACION Y ACTIVIDAD

El programa se grabará íntegramente en Galicia.

MATERIAL DE ARCHIVO

El programa dispondrá de material de archivo cedido por la protagonista y de archivo de los Servicios Informativos.

AL FILO
DE LO IMPOSIBLE

NUEVOS PROYECTOS

tve

An abstract digital background with a deep blue gradient. A bright, glowing cube is positioned in the upper right, with a stream of small, white, particle-like elements trailing from its base towards the bottom left. The overall effect is futuristic and dynamic.

PRÓXIMOS PROYECTOS